

Glesa storstäder

För 1300 år sedan var det centrala låglandet runt Tikal och ett 40-tal andra städer oerhört tätbefolkat och kan ha rymt upp till 16 miljoner människor på en yta stor som Island. Arkeologer lär sig nu allt mer om hur de levde. Området liknade ingenting som finns i dag. Städerna var vidsträckta med stora befolkningar och samtidigt glesa med olika former av jordbruk mellan bebyggelsen. All mark användes. Odlingsformerna utvecklades och varierade utifrån lokala skiftningar i landskap, vattentillgång och jordmån och över tid. Miljön var rik på arter som stärkte varandra. I dag är samma område hem åt ungefär 3 miljoner människor och jordbruket domineras av stora monokulturer med ett fåtal grödor. Skördarna minskar nu snabbt.

JOHAN JARNESTAD, MARCUS HARALDSSON OCH CHRISTIAN ISENDAHL

MAYAREGIONEN
Södra lågländerna

Norra lågländerna

Högländerna
och sydkusten

Köksträdgårdar

Fruktträdgårdar

Terrassodling

Vatten-
reservoar

Milpajordbruk

Inleds med svedjebränning. De "tre systrarna" majs, squash och bönor lägger sedan grund för hundratals arter som återskapar jorden i generationer.

Skogsodling
enligt
fleråriga
planer

Förhöjda åkrar
och våtmarker

Ytlig berggrund
av kalksten

-8000
-7000
-6000
-5000
-4000
-3000
-2000
-1000
0
1000
2000

6000–8000 f.Kr.:
Squash och majs
korsas fram.

3000–4000 f.Kr.:
Första milpa-
jordbruket

2000 f.Kr.: Upphöjda
odlingssystem i
vatten

1000 f.Kr.: Tidigaste fynden
av jättelika byggnader

300 f.Kr.: Äldsta
fynden av skriftspråk

Runt år 0: Vattenresurser torkar

Runt år 200: Första befolkningsminskningen
Vattenreservoarer börjar anläggas
Terrassodlingar blir vanligare
Jorden försämrar

869: Sista steninskriften
i storstaden Tikal. Många städer
på låglandet överges gradvis

Från 1500: Europeiska sjukdomar och våld dödar 90 procent av mayafolket
Boskap och monokulturer i konflikt med lokala odlingsmetoder

1697: Det sista mayariket, Nojpetén, faller mot spanjorerna

2012–2025: Guatemalas köttproduktion mer än halveras
Klimatet är svårberäknligt